

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

Факультет суспільних та прикладних наук

**Кафедра богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені академіка
УАН І.М. Луцького**

КАНОНІЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань 08 Право

Спеціальність 081 «Право

Освітній рівень перший **(бакалаврський)**

Освітня програма 08 «Право»

Вид дисципліни

базова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

**Івано-Франківськ
ПВНЗ Університет Короля Данила
2020/2021**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені академіка УАН І. М. Луцького, факультету суспільних та прикладних наук
протокол № 1 від 31 серпня 2020 року.

Розробник:

Савчук О. І. завідувач кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені академіка УАН Івана Луцького, кандидат філософських наук, доцент.

Контактний телефон	097-458-2322
e-mail	savchuk.oleh@iful.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	301
Посилання на сайт	iful.edu.ua

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми

Вступ

Анотація навчальної дисципліни. Загальна інформація про дисципліну. Дисципліна «Канонічне право України» знаходиться у тісному зв'язку з іншими навчальними дисциплінами, перш за все із філософією, релігієзнавством та історією держави та права в Україні, тощо.

При вивченні дисципліни студенти повинні активно використовувати знання з історії християнства від найдавніших часів до сьогодення в контексті історії становлення церковного права. Основний акцент зроблено на церковно-правничих та історично-суспільних проблемах християнського і впливу його на суспільство, а також на розкритті та адаптації історичних здобутків церковного правознавства та його впливу на сучасне міжконфесійне спілкування і суспільні процеси в Україні. Відповідно до цього, навчальний курс побудований за модульним принципом, тематична структура якого відповідає основним парадигмам історичного розвитку християнства в контексті канонічного права і їх впливу на суспільно-релігійні проблеми сучасності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

1. Канонічне право як наука. Основні поняття і категорії. Історичні етапи формування каноністики.
2. Характеристика біблійного канону. Церква як інститут творення канонів. Релігійно-теологічне обґрунтування каноністики.
3. Канонічне право у системі церковно-державних відносин. Внутрішня структура канонічного права. Інститут шлюбу в канонічному праві.

Місце дисципліни в освітній програмі. Канонічне Право України завершує цикл обов'язкових дисциплін, які є основою професійних навичок фахівців з спеціальності 081 – «Право». Вивчення навчальної дисципліни покликано ознайомити студентів з особливостями формування церковного законодавства, його еволюцією, місцем у сучасній правовій системі.

Цілі навчальної дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Канонічне право» є творче самостійне засвоєння студентами прикладних питань з навчального курсу „Канонічне право України”. Під час виконання семінарських завдань студенти повинні продемонструвати знання найважливіших засад, фактів, релігійно-юридичних і суспільно-церковних позицій і процесів у світовому християнстві; показати вміння виявляти аналітичний підхід і причинно-наслідкові зв'язки при характеристиці релігійно-суспільних процесів в сучасному світі загалом; давати об'єктивну характеристику церковно-теологічної та юридичної парадигми церкви на основі використання конкретних фактологічних здобутків канонічного права; здійснювати порівняльний аналіз доктрин головних християнських конфесій в контексті суспільно-релігійних впливів суспільно-юридичних положень і робити узагальнення та відповідні висновки щодо суспільного й екуменічного

значень канонічного права.

Результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- матеріал, пов'язаний з правничим вченням головних релігій світу, зокрема, християнства;
- основні відомості про походження, історичний розвиток та теологічно-юридичні особливості християнського віровчення;
- функції та зміст канонічного права в християнській релігійно-культовій діяльності;
- роль і особливості складових канонічного права в українському християнстві;
- генезис, історію становлення і зміст канонічного права Церкви;
- матеріал, пов'язаний зі змістом та функціонуванням канонічного права;
- основні положення канонічного права і його загальноцерковні та суспільні наслідки;
- суспільно-історичні, церковно-теологічні та юридичні передумови і суть канонічного права на прикладі Католицької церкви;
- зміст і канонічно-теологічні наслідки церковного публічного права;
- роль церковного права у розв'язанні церковно-суспільних і міжнародних проблем сучасності.

вміти:

- застосувати знання канонічного права у практичній релігієзнавчій, освітньо-виховній та культурній діяльності;
- володіти історично-юридичним, теологічним та релігієзнавчим інструментом для розпізнавання особливостей і форм суспільно-правової діяльності Церкви;
- орієнтуватися в католицькій церковно-правничій доктрині та міжнародному церковному праві;
- розпізнавати значення і місце канонічного права в сучасному міжконфесійному екуменічному діалозі, зокрема в Україні, для його поглиблення між основними українськими християнськими конфесіями;
- застосовувати знання про суспільно-юридичну суть католицького канонічного права при вивченні інших предметів релігієзнавства, які розглядають як теоретичні, так і прикладні питання релігієзнавства;
- вміти тлумачити та застосовувати з виховною і просвітницькою метою знання про канонічне право Церкви.
- застосовувати набуті практичні знання у практичній діяльності, враховуючи конфесійні особливості сучасної України;
- характеризувати з релігійно-правничих позицій засадничі складові християнської теології;

- застосовувати знання про християнське церковне право для реалізації екуменічного міжконфесійного діалогу, зважаючи на сучасний стан релігійної карти України;
- вміти тлумачити та застосовувати з виховною і просвітницькою метою знання про зміст та сутнісне наповнення церковного права.

Вивчення дисципліни канонічне право України дає змогу студентам-юристам на ринку праці належно комунікувати з єпархіальними управліннями іншими релігійно-конфесійними структурами, а також органами державної влади, що реалізують державну політику у сфері церковно-конфесійних взаємин.

Метою викладання навчальної дисципліни «Канонічне право України» є закріплення, розширення та поглиблення знання у майбутніх фахівців ступеня вищої освіти «Бакалавр» основних аспектів буття канонічної правової системи, яка генерується християнською церковною спільнотою.

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	<i>Вміти аналізувати природу канонічного права, як церковно-юридичної дисципліни та процеси, що ним регулюються для реалізації світоглядних установок.</i>
ЗК2	Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях	<i>Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу суспільно-церковних відносин, які стосуються ролі церковного законодавства в сучасному правовому та конфесійному полі України</i>
ЗК5	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою та церковно-юридичною термінологією	<i>Вміти вільно спілкуватися правничою та церковно-юридичною термінологією щодо канонічно-релігійної проблематики та проводити демаркацію предметного поля дисципліни</i>
ЗК15	Здатність усвідомлювати важливість церковно-юридичної	<i>Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу та синтезу церковно-юридичної проблематики у полі конфесійному</i>

	проблематики у полі конфесійному середовищі	<i>середовищі.</i>
СК2	Знання історії канонічного права та діяльності церковних інститутів	<i>Знати історичні витоки канонічного права та існуючі церковно-правові інститути, які уможливають перебування у правовому полі традиційних релігійних конфесій України.</i>
СК4	Знання особливостей конкордативного канонічного права	<i>Знати міжнародні стандарти у сфері церковної каноністики, оскільки вони регламентують церковно-державні відносини.</i>
СК5	Знання Кодексів канонів традиційних християнських церков України.	<i>Знання особливостей формування та застосування збірників церковного права, здатність визначити їх місце та роль на сучасному етапі розвитку церковно-державних відносин.</i>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	4	
Семестр	7	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	12 год.
	семінари, практичні	12 год.
	лабораторні	-
	підсумковий контроль	-
Самостійна робота		66 год
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи		1:3
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
«Теорії держави і права»	-
«Історії держави та права»	
«Судові та правоохоронні органи»	
«Цивільне право України»	
«Цивільне процесуальне право України»	
«Кримінальне право України»	
«Кримінальне процесуальне право України»	
Трудове право України	
Сімейне право України	

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Канонічне право як наука. Основні поняття і категорії. Історичні етапи формування каноністики.

Тема 1 Об'єкт і предмет канонічного права. Загальна характеристика еkleзіологічної та юридичної складових.

Визначення канонічного права як складової частини церковного законодавства. Значення терміна «канон» у різних сферах життєдіяльності людини. Поділ канонічного права на загальне і приватне. Об'єкт канонічного права. Предмет канонічного права. Еkleзіологічна складова системи канонічного права. Юридична складова системи канонічного права. Методи канонічного права. Принципи канонічного права. Особливості норм канонічного права.

Тема 2. Понятійно-категоріальний апарат канонічного права.

Загальнофілософські категорії канонічного права. Загальноправові та еkleзіоправові категорії канонічного права. Загальнонаукові та конкретно наукові поняття канонічного права. Психологічні категорії та поняття канонічного права. Релігійні категорії та поняття канонічного права. Теологічні категорії і поняття канонічного права. Категорія віри у канонічному праві. Поняття канонічної норми. Функції канонічного права. Співвідношення понятійно-категоріального апарату канонічного права.

Тема 3. Головні історичні етапи формування каноністики.

Загальна характеристика епохи «старого» канонічного права. Загальна характеристика епохи «нового» канонічного права. Загальна характеристика епохи «новітнього» канонічного права. Міланський едикт як визначальна подія епохи «старого» права. Загальна характеристика Декрету Граціана. Значення першого історичного етапу для формування каноністики.

Характерні риси класичної каноністики. Характерні риси новітньої каноністики.

Змістовний модуль 2. Характеристика біблійного канону. Церква як інститут творення канонів. Релігійно-теологічне обґрунтування каноністики.

Тема 4. Сутність біблійного канонічного законодавства.

Завіт у біблійно-канонічному законодавстві: значення поняття. Умови завіту з Авраамом. Десять заповідей як основа старозавітного закону. Загальна характеристика структури Старого Завіту. Історичні передумови виникнення Нового Завіту. Загальна характеристика структури Нового Завіту. Суть і значення євангельського канону. Місце Діянь та Послань апостолів у новозавітному каноні. Порівняльний аналіз Старого і Нового Завіту. Система санкцій у Старому Завіті.

Тема 5. Церква як важливий інституційний чинник соціальної структури суспільства.

Канонічні ознаки церкви. Особливості ієрархічного устрою церкви. Біблійне розуміння церкви. Православне трактування церкви. Католицьке трактування церкви. Протестантське трактування церкви. Суб'єктивне розуміння церковного права. Об'єктивне розуміння церковного права. Ідеальне розуміння церковного права. Формальне розуміння церковного права. Мораль як основа церковних канонів.

Тема 6. Релігійно-теологічне обґрунтування канонічного права.

Релігійно-теологічне обґрунтування канонічного права у протестантизмі. Благодать як підстава канонічного закону у католицизмі. Есхатологія як складовий елемент канонічного закону у католицизмі. Канонічний закон як функція церкви. Канонічно-еклезіологічна формула Філіпса. Підходи італійської світської каноністики. Підходи представників Наваррської школи. Канонічна система В. Бертрамса. Канонічна система П. Уцінга. Канонічна система К. Мерсдорфа.

Змістовний модуль 3. Канонічне право у системі церковно-державних відносин. Внутрішня структура канонічного права. Інститут шлюбу в канонічному праві.

Тема 7. Конституційні елементи канонічного права.

Державна політика незалежної України щодо релігії та церкви. Відновлення конституційних засад міжконфесійних відносин в Україні. Правова систематизація церковних законів. Конституційні підвалини системи канонічного права. Корпоративне право римського зразка. Корпоративне право германського зразка. Поняття церковної юрисдикції. Поширення церковної юрисдикції. Поділ церковної юрисдикції. Загальні еkleзіологічні норми канонічного права.

Тема 8. Структурно-правові елементи канонічного права.

Адміністративні акти канонічного права. Принципи східного канонічного права. Нова система канонічного права. Канонічне спадкоємне право. Канонічне договірне право. Канонічне право власності. Церковне управління і нагляд. Майнові права церкви. Утримання духовенства. Розпорядження церковним майном. Церковне майнове право.

Тема 9. Шлюбно-сімейна каноністика.

Поняття шлюбу і його мета. Сутність шлюбу і його мета. Шлюбне законодавство. Таємниця укладення шлюбу. Перешкоди для укладення шлюбу. Форма укладення шлюбу. Поняття змішаних шлюбів. Загальні принципи уневажнення шлюбу. Особливості реєстрації шлюбу. Шлюбні процеси у канонічному праві.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни «Канонічне право України»:

- на семінарських заняття оцінюється участь в обговоренні, вирішенні ситуаційних завдань та розв'язуванні задач;
- на семінарських заняттях проводиться письмове опитування у вигляді тестових завдань з однією правильною відповіддю із чотирьох можливих;
- проміжний контроль має на меті оцінку результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни. Цей вид контролю проводиться у формі контрольної роботи у вигляді тестових завдань з множинним вибором правильних відповідей.

Кількість контрольних (тестів) з кожної навчальної дисципліни визначається робочою навчальною програмою і залежить від обсягу кредитів за даною дисципліною; кількості годин, відведених на семінарські, заняття; кількості логічно завершених частин дисципліни; форми семестрового контролю.

Поточне оцінювання студента університету з навчальної дисципліни «Канонічне право України» на семінарських заняттях здійснюється за чотири бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студентів під час семінарських занять проводиться за такими критеріями:

- глибина знань навчального матеріалу з навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння застосовувати теоретичні знання під час розв'язання практичних завдань: при розгляді типових ситуацій, розв'язанні теоретичних задач винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;
- застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань;
- логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

- самостійність виконання роботи;
- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- грамотність подачі матеріалу;
- оформлення роботи.

Студенти повинні мати позитивні оцінки не менше, ніж за 40% проведених семінарських занять.

Критеріями оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Усі студенти зобов'язані до екзамену відпрацювати всі пропущені семінарські, практичні чи лабораторні заняття.

Підсумковий контроль проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС. Питання, що виносяться на екзамен у вигляді тестів охоплюють програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Тривалість екзамену 20 хв, впродовж яких студенти мають дати відповідь на 30 питань: 20 – I рівня; 7 – II і 3 – III.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами тестування, дорівнює або перевищує 60.

Шкала оцінювання знань студентів: національна та ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
76-79 балів	4 «добре»	C
68-75 бали	3 «задовільно»	D
60-67 бали	3 «достатньо»	E
35-59 бали	2 «незадовільно»	F
1-34 бали	2 «неприйнятно»	FX

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни «Канонічне право України» застосовуються такі методи навчання, як лекції з елементами бесіди, ілюстрація, вирішення проблемних ситуацій, навчальна дискусія, практичні заняття, тестування.

Для перевірки рівня засвоєння студентами знань, сформованості вмінь і навичок використовуються такі методи контролю і самоконтролю.

- 1) методи усного контролю (бесіда, розповідь, роз'яснення, усне опитування);
- 2) тестових завдань;
- 3) ситуаційних та аналітичних завдань;
- 4) виконання індивідуального навчально-дослідного завдання;
- 5) презентацій і виступів на наукових заходах;
- 6) підсумкового екзамену у тестовій формі.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Відпрацювання незадовільних оцінок, отриманих студентом на навчальному занятті є обов'язковим. Відпрацювання пропущених занять проводиться згідно з графіком прийому відпрацювань затвердженого завідувачем кафедри. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані до початку сесії. Відпрацювання пропущених лекцій проводиться шляхом надання студентом розширеного конспекту або реферату за темою лекції. Відпрацювання семінарських занять проводиться у формі усної співбесіди з викладачем або написання письмової роботи. Після відпрацювання студентами пропущених занять викладач фіксує результат в журналі прийому відробок та академічному журналі.

Якщо студент бере участь у міжнародній або внутрішній програмі академічної мобільності, студент отримує індивідуальний навчальний план, який враховує фактичне виконання ним індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Якщо дисципліна не була перезарахована, відпрацювання пропущених занять здійснюється студентом впродовж семестру після повернення із навчання.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

Якість освітнього процесу забезпечується за допомогою дотримання принципів академічної доброчесності. Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»: академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. В основі академічної доброчесності лежить чесність, довіра, порядність у виконанні своїх обов'язків, справедливість, повага та відповідальність.

Академічна доброчесність покликана боротися із

- плагіатом як актом шахрайства в студентських роботах, наукових статтях та тезах;
- фабрикацією та фальсифікацією результатів наукових досліджень;
- обманом, списуванням,
- використання непередбачених навчальним процесом допоміжних матеріалів та технічних засобів.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

Рекомендована література

Основна

1. Абетка християнської науки і обряду: підручник. Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2002. 339 с.
2. Академічне релігієзнавство: підручник / За ред.. А.М. Колодного. Київ., 2000. 431 с.
3. Архиепископ Мирослав Марусин. Божественна Літургія: монографія. Рим, 1992.
4. Бодак В.А. Релігійна обрядовість в її соціальних вимірах: монографія. Дрогобич: Коло, 2000. 256с.
5. Бучинський Б. Змагання до унії руської церкви з Римом в р. 1498-1506 *Записки Українського наукового товариства в Києві*. Київ., 2015 Кн. IV. С. 100-136.
7. Ваврик М. Флорентійські унійні традиції в Київській митрополії 1450- 60 рр. *Записки ЧСВВ*. Львів, 2015. Т. IV. Вип. 3-4. С. 329-362.
8. Василів П. Перший Нікейський Собор. Історичні передумови та його богословсько-філософський контекст. Правила Отців Першого Нікейського Собору: монографія. Львів: Місіонер, 2009.
9. Василів Р. Концепція Церкви у Київського митрополита Петра Могили: монографія. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004.
10. Владика Андрій Сапеляк. Українська церква на II Ватиканському Соборі: монографія. Львів: Стрім, 2016.
11. Владика Софрон Мудрий. До питання вдосконалення правового забезпечення діяльності Української Греко-Католицької Церкви в Україні *Релігія і закон: проблеми правового врегулювання державно- церковних відносин*. Київ.: ВІП, 2002. С. 120-125.
12. Владика Софрон Мудрий. Значення Галицької митрополії і Церкви в історії України *Київська Церква*. 2002. № 2-3. С. 20-22.
13. Владика Софрон Мудрий, ЧСВВ. Нарис історії церкви в Україні: монографія. Івано-Франківськ: 2009.
14. Водопівець І. Еклезіологія: підручник. Львів: Свічадо, 2015.
15. Головащенко С. Історія Церкви: підручник. Львів. 2015. 753с.
16. Головащенко С. Історія християнства: підручник. Київ: Либідь, 2013. С. 715.
17. Гречко І. Роля християнства в побудові демократичного суспільства *Патріархат*. 2007. № 4. С. 9-12.
18. Гудзяк Б. Криза і реформа: Київська митрополія, царгородський патріархат і генеза Берестейської унії: монографія. Львів: Інститут Історії Церкви ЛБА, 2000.
20. Декларація про відносини церкви до нехристиянських релігій „В наші часи“ – „Nostra aetate” *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації*. Львів: Свічадо, 2015. С. 305-310.

21. Декларація про релігійну свободу „Гідності людської“ – „Dignitatis humanae“ *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації*. Львів: Свічадо, 2015 С. 375-392.
22. Декрет про пастирський уряд єпископів у Церкві „Христос – Господь“ – „Christus Dominus“ *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації*. Львів: Свічадо, 2015. С. 211-245.
23. Декрет про служіння і життя пресвітерів „Пресвітерського чину“ – „Presbyterorum ordinis“ *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації*. Львів: Свічадо, 2015. С. 449-497.
24. Декрет про засоби суспільного повідомлення „З-поміж подиву гідних“ – „Inter mirifica“ *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації*. Львів: Свічадо, 2015. С. 61-74.
25. Декрет про Східні католицькі церкви „Східних Церков“ – „Orientalium Ecclesiarum“ *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації*. Львів: Свічадо, 2015. С. 171-186.
26. Димид М. Попередні сесії Патріаршого Собору та внесок Єпархіальних Соборів *Документи єпархіальних соборів Української Греко-Католицької Церкви (2001-2002)*. Львів: Секретаріат Патріаршого Собору, 2002. Т. 1. С. 11-53.
27. Дисциплінарне релігієзнавство. Колект. монографія. / За ред. А.Колодного. Київ., 2010.
28. Луб І. Значення Замоїського синоду в історії Унії *Добрий Пастир*. Станіслав – Перемишль, 2002. Ч. 4. С. 273-282.

Додаткова

30. Догматичне богослов'я Католицької церкви: монографія. / за ред.. Возняк І. Львів; Стрім, 2014.
31. Документи Патріаршого Собору Української Греко-Католицької Церкви (30 червня – 4 липня 2002 р.). III-я сесія: „Ісус Христос – джерело відродження українського народу”. Львів: Секретаріат Патріаршого Собору, 2002.
34. Душпастирська конституція про церкву в сучасному світі „Радість і надія” – „Gaudium et spes“ *Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації*. Львів: Свічадо, 2015. С. 499-619.
35. Єпископ Софрон Мудрий. Публічне право церкви і конкордати: монографія. Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА. 2002.
36. Єпископ Софрон Мудрий. Короткий коментар Кодексу Канонів Східних Церков. Вибрані титули: монографія. Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2002.
37. Жужек І. Аналітичний показчик Кодексу Канонів Східних Церков. Рим – Львів, 1993.
38. Кардинал Йозеф Гьофнер. Християнське суспільне вчення: монографія. Львів: Свічадо, 2002.

40. Кардинал Йосиф Ратцінгер. Богослов'я літургії *Календар „Місіонаря“ на 2006 рік*. Львів: Місіонар, 2006. С. 107-118.
41. Кардинал Йосиф Ратцінгер. Примат, єпископат і апостольське наступництво *Календар „Місіонаря“ на 2006 рік*. Львів: Місіонар, 2006. С. 85-102.
42. Карташев А.В. Вселенские соборы: монографія. Клин: Фонд «Христианская жизнь», 2002.
43. Каськів О. Історично-юридичний розвиток партикулярного права Української Греко-Католицької Церкви у світлі Кодексу Канонів для Східних Церков: монографія. Івано-Франківськ: Нова зоря, 2019.
44. Катехизм Католицької Церкви. Львів: Синод Української Греко-Католицької Церкви, 2002.
45. Катехизм Католицької Церкви: Компендіум. Львів: Свічадо, 2008.
46. Катехизм Української Греко-Католицької Церкви: Христос наша Пасха. Львів: Свічадо, 2011.
47. Катрій Ю. Наша християнська традиція. – Нью-Йорк – Рим: Вид-во отців василіян, 1988. 48. Катрій Ю. Наш східний обряд – священна традиція нашої Церкви й народу *Календар „Світла“ на Божий 2000 ювілейний рік*. Торонто – Львів: Місіонар, 2000. С. 45-47.
49. Современное католическое богословие. Хрестоматия / Под ред. Хейза М.А., Джирона Л. / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). Москва.: Библийско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
50. Катрій Ю. Український народ і його тисячолітня культура *Календар „Світла“ на Божий 2000 ювілейний рік*. Торонто – Львів: Місіонар, 2000. С. 135-137.
51. Кияк С. Єпископ Григорій Хомишин – творець культово-обрядових засад духовності українського католицизму *Історія релігій в Україні: Науковий щорічник*. Львів: Логос, 2005. Кн. 2. С. 94-101.
52. Костюк П. Соціальна доктрина церкви. Короткий нарис: джерела – енцикліки – основні поняття. Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ, 1996.
53. Яроцький П. Етноконфесійна самобутність і сакральна самоцінність східного обряду у київському християнстві: історичний екскурс і сучасні рефлексії *Київська традиція і східний обряд в Українському християнстві*. Київ – Тернопіль: Рада, 2004. С. 25-32.
54. Яроцький П. Католицизм на українських землях *Історія релігій в Україні: У 10 т.* Київ – Дрогобич: Коло, 2003. Т. 10: Релігія і церква років незалежності України. С. 165-187.
55. Кияк С. Український католицизм – церковно-обрядовий аспект *Українське релігієзнавство*. 2004. № 2 (30). С. 96-105.
56. Конфесіологія релігії. Колективна монографія. За наук. ред. професорів А.Колодного і Л.Филипович *Українське релігієзнавство*. Київ, 2009.
57. Ліберо Д. Церковне право / Пер. з нім. Н. Щигловської. Львів: Свічадо, 2001.
58. Кодекс Канонів Східних Церков. Рим: Вид-во отців василіян 2016.

59. Практичне релігієзнавство. Колективна монографія. За редакцією професорів А.Колодного і Л.Филипович. Київ: Українська конфедерація журналістів та Українська асоціація релігієзнавців, 2012.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.

<http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради

України.

<http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів

України.

<http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури

України.

<http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції

України.

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім.

В.І.Вернадського.

<http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека

України.

<http://www.pravoznaves.com.ua> – Електронна бібліотека юридичної літератури “Правознавець”.